

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מה"ס כתוב משה' ושה"ס, ירושלים

אבות פרק א משנה טו

"והו מתקבל את כל האדים בסבר פנים יפות"

אבות (פ"א מט"ו) שמאו אומר עשה תורהך קבע אמרו מעט ועשה האדם, שצרכיך לקבל כל האדם בסבר פנים יפות, ולא מכךתו דהינו להחנינו, ולא יהיה הסבר פנים יפות עמו כי אם במקצתו, דהינו מן השפה ולחוץ, אלא יהיה הסבר פנים שעושה עמו מתפשט בכל אותו אדם בחכוניותו ובפינימיותו, פנים יפות כיitzד מלמד שאם נתן אדם לחברו כל מונות טובות זהה דומה לעשה תורהך קבע שצרכיך שייהה פיו ולבו שווים, שביעולם ופנוי כבושים בארץ מעלה עליו הכתוב كالו לא נתן עכ"ל.

לו כלום. אבל המתקבל את חבירו בסבר פנים יפות אפילו לא נתן **בספר פרקי משה** (שם) ואחר שאמיר שחלק המעשה והם לו כלום מעלה עליו הכתוב كالו נתן לו כל מונות טובות המכאות אשר כלם שמעון הצדיק בשם עבדיה היו עקר, אמר כול אחד לשלוות המדות, והם אשר כלם שמעון הצדיק שביעולם, עכ"ב.

בפי הרמב"ם (שם) בד"ה וסביר פנים יפות ברצון ובנעימות בשם גמilot חסדים, והוא **שיקבל את כל האדים בסבר פנים יפות, כי הוא תחולת תחולת כל המדות המשובחות וסופן, עכ"ל.**

בפירוש רביינו יונה (שם) והוא מתקבל את כל האדים בסבר פנים -ה- יפות - שיראה להם פנים של שמחה כדי שתהאה רוח הבריות **במרכבה המשנה לר"י אלашקר** (שם) והנה זה השלם אחר נוחה הימנו. פ"י אחר והוא מתקבל וכו' שיתרחק ממדת הטעש שהגביל דבריו רבוטיו, ודרכי הלל חבירו, חזר לפרש דברי הלל שהיא מדת רעה עד מאד וינהג עצמוCMDת הרצון על דרך שיחיו שאמר אוּהַבְּשָׁלֹם. אמר, אם תרצה השלום עם האנשים,evity מושצין ממנה בני אדם נאה ומוקבלת, ועל זה אמרו חז"ל בדרכן מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות, והיא מדת העונה, ובזה מוסר תרצה שתחפש חוץ כזו שלא תחפש, שאין אדם יכול ישיג השלום. ועל זה אמרו זו"ל (במדבר רבה נשא אי ז) גודול השלום להשיג שייהו בני העולם חפצים בו אם לא יעבור על מדותיו, שנינתן לענוים שנאמר "וענוים ירשו ארץ והתענגו על רוב ואם לא יעבור חפצו מפני חפצם מבטל רצונו מפני רצונו אחרים שלום" (תהלים לו יא) וכוכ'....

ובזה יהיו לו אוחים רבים וישמו נפשו מנזקין של בני אדם. **ומעלת שמאי ג"כ הייתה מבורתה.** ואעפ"י שתשמעו לעליו שהיה כה המראה להם פנים של זעם ישנאוהו ויבקשו להרע לו, עכ"ל. קפדן לא היה כועס אלא על עניין שיראה לו שהיה דבר נמנע, כמו (שבת א) אותו הגוי שבא אצלו ואמר לו למדני תורה ע"מ רבי מתתיה היצחاري (שם) הר"י הוזהיר עוד שעם היוטו בבית מדרשו כשבאו לפניו אנשים איש מלאתו יקבלם שאהיה כי"ג, או כאוטו שאמר לו למדני תורה על רגל אחת, ועל בפנים צהובות, בעניין שיערבו דבריו עליהם ויכבדו התורה, זה כעס עליהם וודחם באמת הבניין. וזה אמרו והוא מתקבל את כל האדים בסבר פנים יפות, ככלומר מי שייהה במדרגת אדם, עכ"ל.

-ב- **במאירי** (שם) והוא מתקבל את כל האדים בסבר פנים יפות כלומר ממנו, וכמו שאמר שלמה ע"ה "יאל תען כסיל כאולתו וגוי" שאיפלו לא היה לבך שמח בכך הראה את עצמן לפניו כשם (משלי כו ז), עכ"ל.

* * *

בספר אהבת חסד (המשך בפרק כג אות א) הנה בפרקם הקודמים ביארנו חובת הלואה מי שידן משגת לזה ועתה נבהיר את איקות מצות הלואה. צריך להתenga בזה כמו לעניין צדקה צריכה להיות ליתנה בסבר פנים יפות ולא בפנים זעומות וכדייתא באבות דר"ג (פ"ג ז) והוא מתקבל את כל האדם בסבר פנים יפות כיitzד מלמד שאם נתן אדם לחבירו כל מונות שביעולם ופנוי זעומות בארץ מעלה עליו הכתוב كالו לא נתן לו כלום וכוכ' וכן נפק ביז"ד בסימן רמ"ט ס"ג כן היה לעניין הלואה צריך ליזהר שלא להנהי בו אז מנהג בז'ון חלילה אלא ילונו בסבר פנים יפות וועיין לעיל בפרק תשיעי שביארנו הדבר היטב]

ויתבונן בעצמו אלו הוא היה צדיק להשג איזה טובה מהחבריו כמה הוא וזכה לחבריו יקבלנו בפנים יפות כן יתenga הוא ג"כ עם רעהו. וכן פירש"י בחומש פרשה משפטי על הפסוק "אם כספ" וגו" (כב כד) וז"ל ד"א את העני שלא תנחגו בו מנהג בז'ון בהלואה שהוא עמי את העני עמק הוא מסתכל בעצמך كالו אתה עני ובפרט אם הלוואה הוא איש מך וב haloאה זו שילוחו יחזק בידו שיחיה יוכל להשתקר ולא יפול ויצטרך לביריות דלהרמב"ם (מתנות עניים פ"ה ה"ז) והשוו"ע וו"ד סי' רמט סע"ז מצוה זו היא בכלל צדקה בודאי צריך להתenga בה כמו לעניין צדקה ומכו שכטבנו.

בתוספות יומס טוב (שם) והוא מתקבל את כל האדים בשמחה - פירש הר"ב תעמוד בשמחה. מקבל כמו מקבל וכו' ז"ל המשנה י"ב ומ"ש שם, עכ"ל. **ובפי הרע"ב** (פ"ג מ"ב) והוא מקבל וכו', נגד כל אדם בין ראש בין תשchorת תעמוד בשמחה. מקבל, כמו מקבל. מתרוגם נגד קבל, עכ"ל.

ובתוספות יומס טוב (שם) והוא מתקבל את כל האדים בשמחה - פירש הר"ב תעמוד בשמחה. מקבל כמו מקבל וכו' ז"ל המעתיק לפ"י הרמב"ם ניל שמספר של מתקבלי פנים וכאיilo הוא מקביל הנגזר מן "מקבלות הלואות" (תרומה כו ג) אשר הוא מן הארמית. תרגום נגד או נכון. וכן אומר בזה העני בערבי כל פגיעה והקבלה אומר פגשי פלוני בשמחה או בזעף ובלשון ההוא פ"י הרב מקבל הנה. ודעהו. עכ"ל. ולא ידעתו למה לא פירשו כן אدلעיל פ"ק משנה ט"ו. והוא מקבל את כל האדים בסבר פנים יפות, עכ"ל.

בחבירו בסבר פנים יפות אפילו לא נתן לו כלום מעלה עליו הכתוב كالו נתן לו כל מונות טובות שביעולם, עכ"ל. קתני כדתני (לקמן פ"ד מ"ד) ואל תהי בז כל אדם, אלא כל